

(concept)Jaarverslag 2018

Vereniging Onbeperkt Lezen, Koningin Emmakade 198, 2518
JP 's-Gravenhage Tel.: 070 – 26 29 29 4

E-mail: info@onbeperktlezen.nl www.onbeperktlezen.nl

IBAN NL90 RABO 0323.1680.00 KvK 40409480

Het jaarverslag 2018 van de Vereniging wordt vastgesteld op
zaterdag 15 juni 2019 tijdens de Algemene Ledenvergadering
van Vereniging Onbeperkt Lezen in de Jaarbeurs te Utrecht.

Inhoudsopgave:

Voorwoord van de voorzitter

1. Bestuur en toezicht Vereniging Onbeperkt Lezen

- 1.1 Inleiding
- 1.2 Samenstelling bestuur en directie
- 1.3 Bestuursactiviteiten
- 1.4 Verantwoording

2. Interne Organisatie

- 2.1 Ledenparticipatie
- 2.2 Ledenadministratie
- 2.3 Verenigingsbureau
- 2.4 Financiën

3. Activiteiten van de Vereniging

- 3.1 Ledendag en ledengeschenk
- 3.2 Ledenwerkgroepen
- 3.3 Projecten
- 3.4 Belangenbehartiging
- 3.5 Samenwerking
- 3.6 PR en communicatie

4. Verkorte jaarrekening 2018

- 4.1 Balans per 31 december 2018
- 4.2 Staat van baten en lasten 2018
- 4.3 Toelichting op de verkorte jaarrekening
- 4.4 Fondsen

Verklaring gebruikte afkortingen

Voorwoord van de voorzitter

Geachte leden,

Voor u ligt het verslag over het jaar 2018. Een jaar waarin we weer veel hebben bereikt, waarin veel is bemiddeld, geluisterd naar leden, mogelijkheden en onmogelijkheden zijn besproken en waarin is vooruit gekeken op de toekomst van de dienstverlening en onze rol daarbij als belangenvertegenwoordiger en spreekbuis namens de doelgroep. Met trots kijken we terug op een mooi verenigingsjaar, met de tweede editie van de Ledendag met de Algemene Ledenvergadering die leidde tot een statutenwijziging ten behoeve van het jeugdlidmaatschap.

Onze Ledendag stond dit jaar geheel in het teken van het hoorspel met presentaties van hoorspelacteurs. Het was een boeiende dag die veel oude herinneringen opriep en waar ook weer gelegenheid was om elkaar te ontmoeten. Het Ledengeschenk, het hoorspel Camille Claudel, viel in de smaak.

In de Algemene Ledenvergadering namen we afscheid van bestuurslid Gyntha Goertz; in de drie perioden bestuurslidmaatschap heeft zij zich in het bijzonder ingezet om de jeugd aan de vereniging te binden en andersom om ervoor te zorgen dat de vereniging meer activiteiten ging ontplooien om het lezen te bevorderen bij de groep jonge slechtzienden en blinden. Door de statutenwijziging in de vergadering van 2018 werd het gratis jeugdlidmaatschap bij onze vereniging mogelijk, een mooi moment voor Gyntha om haar stokje tevreden over te dragen aan Marcel Janssen, ook werkzaam bij Visio onderwijs, maar dan als directeur onderwijs. Met zijn benoeming is de verbinding met de doelgroep jeugd ook in de komende jaren geborgd.

In 2018 stond niet alleen de jeugd centraal, maar hebben we ook activiteiten voor andere doelgroepen verricht. Zo was er een speciaal project voor mensen met afasie in twee lokale bibliotheken. Op Wereldbrailledag vroegen we aandacht voor het brailleschrift en de braillelezers. De werkgroepen Braille Educatie en Promotie en Braille Kwaliteit en Kennisbewaking waren dit jaar ook weer zeer actief om hun stem te laten horen waar het gaat om de brailledienstverlening, het promoten van het leren van braille, de kwaliteit en keuzemogelijkheden van brailleboeken en -tijdschriften. We hebben dit jaar samen met verschillende partijen in Nederland en België samengewerkt in de Braille-Autoriteit voor het Nederlands taalgebied en als eerste bereikt dat er een nieuwe standaard is voor het 6-punts braille.

Samenwerken doen we ook in het project "Toegankelijk publiceren" om uitgevers te stimuleren om in hun publicaties al rekening te houden met toegankelijkheid. We zijn er tevreden over dat de Vereniging de subsidie van het ministerie van OCW hiervoor heeft ontvangen om deze onder de samenwerkingspartners te verdelen. Samen met de Oogvereniging zien we toe op een goede besteding ervan.

De Vereniging zet zich in voor de leesbelangen en leesbevordering voor alle mensen met een leesbeperking. Enkele resultaten zijn het in ere herstellen van de aanwinstenlijsten bij Bibliotheekservice Passend Lezen, het inventariseren van klachten en problemen van de dienstverlening en deze aan de orde stellen in overleggen met de dienstverleners, het in vervulling laten gaan van persoonlijke leeswensen door o.a. onze service Boek op Verzoek en het toezenden van een mooi boekgeschenk aan onze jeugdleden.

Ook is er weer aandacht geweest voor slechtzienden die meer keuze willen in grootletterboeken. Samen met Fonds XL en de CPNB wordt ieder jaar samengewerkt om bij de landelijke boekpromotie-acties, zoals het kinderboekenweekgeschenk

en Nederland Leest, ervoor te zorgen dat er ook een versie in grote letters komt. In het kader van Boek op Verzoek – is op verzoek van één van onze leden - bij wijze van proef een boek omgezet naar een digitaal leesbaar bestand. Deze leesvorm is nog niet beschikbaar in de standaard dienstverlening, maar voor sommige lezers wel een zeer praktische leesvorm.

Kortom, 2018 was een positief jaar, met voortzetting van bestaande activiteiten maar ook nieuwe ontwikkelingen. In ons bestuur is gesproken over de veranderde positie van de vereniging in een maatschappij die ook aan het veranderen is. Voor jonge mensen is het geen vanzelfsprekendheid zich aan een vereniging te verbinden. Zij geven aan dat zij het belangrijk vinden om ervaringen op leesgebied te willen delen, maar zoeken het dan meer in de digitale wereld. Reden voor het bestuur om na te denken over de toekomst. Hoe belangrijk blijft het om te kunnen lezen en hoe gaat zich dat ontwikkelen? Hoe kunnen we dan als vereniging nog van betekenis zijn? Wij hopen in 2019 antwoorden op deze vragen te kunnen formuleren.

Vooralsnog kijken we terug op het jaar 2018. Wat we hebben gedaan en bereikt kunt u teruglezen in dit verslag en wij hopen dat u dat met plezier zult doen.

mr. J.F.W. (Hans) Smit, voorzitter

1. Bestuur en toezicht Vereniging Onbeperkt Lezen

1.1 Inleiding

Vereniging Onbeperkt Lezen is dé belangenvereniging op het gebied van lezen in aangepaste leesvormen zoals gesproken tekst, braille, digitale tekst en grote letters. De Vereniging geeft informatie en advies over lezen in aangepaste vorm en behartigt de belangen van allen die aangewezen zijn op de aangepaste leesvormen. Daarnaast ondersteunt en/of

financiert de Vereniging activiteiten en initiatieven die het lezen in de aangepaste leesvormen bevorderen. Het doel van de Vereniging is van oudsher omschreven in de statuten: mensen met een leeshandicap dienen in het belang van hun persoonlijke ontplooiing, maatschappelijke integratie en culturele participatie gelijkwaardig toegang te krijgen tot dezelfde bronnen van taal, kennis, cultuur en educatie als mensen die geen leesbeperking hebben. Dit doel is sinds de oprichting van de Vereniging in 1894 ongewijzigd gebleven. Prinses Laurentien is sinds 2005 Beschermvrouw van de Vereniging.

1.2 Samenstelling bestuur en directie

De Vereniging wordt bestuurd door leden die zijn voorgedragen en benoemd in de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV). In 2018 trad bestuurslid Gyntha Goertz af. Zij werd opgevolgd door Marcel Janssen. De bestuursleden ontvangen een bescheiden vacatievergoeding voor hun bestuurswerkzaamheden.

Samenstelling bestuur:

- mr. J.F.W. (Hans) Smit, voorzitter
- Mw. M.J. (Marga) Allin, secretaris
- Mw. M.A.A. (Marie-Leontine) de Graaf-Krüger, penningmeester
- Mw. A.M. (Gyntha) Goertz (tot 9 juni 2018)
- Dhr. M.C.W. (Marcel) Janssen (vanaf 9 juni 2018)
- Mw. S. (Suzanne) Meeuwissen
- Mw. M. (Ria) Batelaan

Directie:

drs. M.M.C.M. (Monique) Oudshoorn-van Egmond

1.3 Bestuursactiviteiten

Het bestuur van de Vereniging heeft in het verslagjaar 2018 vier keer vergaderd, namelijk op: 29 januari, 16 april, 17 september en 19 november.

Op zaterdag 9 juni 2018 werd de Algemene Ledenvergadering (ALV), als onderdeel van de Ledendag, gehouden in de Jaarbeurs (Beatrixgebouw) te Utrecht.

1.4 Verantwoording

Het bestuur van de Vereniging Onbeperkt Lezen legt conform de statuten via het jaarverslag met de verkorte jaarrekening verantwoording af aan de leden. Dit gebeurt tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) die jaarlijks vóór 1 juli wordt gehouden. De ALV verleent het bestuur vervolgens decharge voor het in het afgelopen jaar gevoerde beleid.

De directeur is belast met de dagelijkse leiding van het verenigingsbureau en handelt hierbij volgens de richtlijnen en beslissingen van het bestuur. De directeur legt verantwoording af aan het bestuur op basis van de afspraken die zijn gemaakt in het directiestatuut.

2. Organisatie van de Vereniging

2.1 Ledenparticipatie

De Vereniging zet zich in als belangenbehartiger voor haar leden. Leden hebben de mogelijkheid om mee te denken, mee te praten en mee te beslissen. Voor de Vereniging zijn leden belangrijk voor het behoud van maatschappelijk draagvlak voor haar missie "Onbeperkt Lezen". De ledenbinding krijgt vorm en inhoud via onder andere:

- Het Verenigingsbericht dat vier maal per jaar wordt verzonden in verschillende leesvormen (braille, audio, grote letters en digitaal)
- Participatie in ledenwerkgroepen
- Het jaarlijkse ledengeschenk (alle leden ontvingen in 2018 het hoorspel "Camille Claudel" op Daisy-cd)
- Gratis toegang tot de jaarlijkse "ledendagen" met verschillende thema's als onderwerp
- Deelname aan de Algemene Ledenvergadering
- Voor leden gratis toegankelijke evenementen zoals de tweejaarlijkse "Schrijversdag"

2.2 Ledenadministratie

In verband met de overstap naar een nieuwe accountant wordt vanaf 1 januari 2018 de financiële administratie niet meer verwerkt in AFAS. Voor de ledenadministratie wordt sinds maart gewerkt met Banster, een nieuwe -digitale- ledenadministratie.

Op 1 januari 2018 stonden er 2234 leden ingeschreven en op 31 december 2018 waren dat er 1917. Dat betekent dat in 2018 het ledenaantal is gedaald met 317 leden.

Opzegredenen: "overleden", "gezondheidsredenen of zeer hoge leeftijd", "opname in verpleeghuis", "vertrokken, adres onbekend", enz. Leden die niet reageren op de brief met het verzoek voor contributie en waarvan geen contactgegevens meer te achterhalen zijn, worden - na twee jaar niet betaald te hebben - uitgeschreven als lid.

In 2018 zijn enkele nieuwe leden ingeschreven, met name vanwege de presentatie over het hoorspel op de Ledendag of vanwege de Schrijversdag, die in maart 2019 opnieuw wordt gehouden.

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), die vanaf 25 mei 2018 van kracht is, legt meer verantwoordelijkheid bij de Vereniging om aan te tonen dat aan de privacyregels wordt voldaan. De nieuwe regels dwingen ertoe om goed na te denken over hoe de Vereniging persoonsgegevens verwerkt en beschermt. De verantwoordingsplicht houdt in dat de Vereniging moet kunnen aantonen dat de verwerkingen aan de regels van de AVG voldoen.

Als een lid van de vereniging er om vraagt, dan moet de Vereniging kunnen vertellen wat voor gegevens zij over hem of haar heeft, waarom ze die heeft en met wie deze gegevens worden gedeeld. Via het verenigingsbericht zijn in 2018 alle leden geïnformeerd over het feit dat zij als lid van de vereniging zijn geregistreerd in onze digitale ledenadministratie met naam- en adresgegevens, leesbeperking en de voorkeursleesvorm.

Soms worden deze gegevens aan derden overgedragen. Zo wordt de verzending van de verenigingsberichten en de correspondentie rondom de jaarlijkse contributie in onze opdracht door anderen uitgevoerd. Aan deze organisaties wordt alleen de naam en adresgegevens en de gewenste leesvorm doorgegeven. Met deze organisaties zijn zogenaamde verwerkersovereenkomsten afgesloten om een veilig gebruik van deze gegevens te kunnen waarborgen. Verder wordt een register bijgehouden met een overzicht van de verwerkingen dat, indien gewenst, op te vragen is door de leden. Er zal nog een reglement worden opgesteld waarin voor leden wordt vastgelegd het recht om in te zien, het recht om te wijzigen, het recht om vergeten te worden, het recht om gegevens over te dragen en het recht op informatie. Ten aanzien van deze nieuwe wetgeving hebben zich in het verslagjaar geen bijzonderheden voorgedaan.

2.3 Verenigingsbureau

Formatie

De dagelijkse werkzaamheden van de Vereniging worden verricht vanuit het verenigingsbureau onder leiding van de directeur (0,88 fte). Naast de directeur is een beleidsmedewerker (1 fte) in dienst. De organisatie is bewust klein gehouden. Door samenwerking en uitbesteding kan efficiënt en effectief worden gewerkt. De financiële administratie is uitbesteed. De medewerkers hebben een vast dienstverband en worden betaald conform de CAO Openbare Bibliotheken.

Huisvesting

Het verenigingsbureau is gehuisvest in een pand op het adres Koningin Emmakade 198 te Den Haag. De Vereniging maakt "om niet" gebruik van het pand dat in bezit is van Stichting Bouwfonds van Vereniging Onbeperkt Lezen.

2.4 Financiën

Meerjarenbegroting

Jaarlijks stelt het bestuur een meerjarenbegroting vast. Nadat de begroting door het bestuur is vastgesteld, wordt deze in de Algemene Ledenvergadering ter goedkeuring aangeboden. Op basis van deze meerjarenbegroting stelt het bestuur elk jaar een begroting vast voor het navolgende kalenderjaar.

Inkomsten

De contributie is vastgesteld op een minimumbedrag van €10,- per jaar en ook in 2018 is dit niet gewijzigd.

De inkomsten uit contributie bedragen in totaal € 29.074,-. In 2018 is er van 1998 leden € 10,- contributie ontvangen, een totaal bedrag van € 19.880,-. Een aantal leden schonk de

Vereniging meer dan de minimumcontributie van € 10,-. Naast de vaste contributie is een extra bedrag van € 9.184,- ontvangen. Er is ook een bedrag van € 2.300,- open blijven staan aan contributie die niet kon worden geïnd.

In 2018 is een bedrag van € 2675,- ontvangen van particuliere donateurs en kleine fondsen.

Daarnaast is een totaalbedrag van € 113.279,- ontvangen van externen om projecten te realiseren. Hiervan is een substantiële subsidie van het Ministerie van OCW (€ 69.432,-) en van Fonds XL(€ 25.258,-) voor het penvoerderschap van het project "Toegankelijk publiceren".

Omdat de inkomsten uit contributies van leden, bijdragen van donateurs, overige giften en nalatenschappen doorgaans onvoldoende zijn om de exploitatie te dekken, wordt elk jaar door de Stichting Vrienden van Onbeperkt Lezen het tekort in de exploitatie aangevuld. In 2018 was dat een bijdrage van € 256.253,-. Met de ondersteuning vanuit deze steunstichting wordt zo gegarandeerd dat de Vereniging haar functies, taken en activiteiten kan blijven uitvoeren. Het bedrag dat daar naar verwachting voor nodig is, staat in de begroting van dat jaar genoemd.

In 2018 is een bedrag van € 63.171,- ontvangen uit nalatenschappen. Inkomsten uit grotere nalatenschappen worden doorgaans overgeheveld naar de steunstichting "Stichting Vrienden van Onbeperkt Lezen". Dit was in het verslagjaar 2018 niet aan de orde.

Uitgaven

De uitgaven bestaan uit de personeelskosten, organisatiekosten en de kosten voor projecten.

Culturele ANBI

Vereniging Onbeperkt Lezen is geregistreerd als een zogenaamde ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) en

heeft sinds 2014 ook de status "culturele ANBI". Donateurs van culturele ANBI's hebben een extra belastingvoordeel, omdat voor hen een extra giftenaftrek geldt.

3. Activiteiten van de Vereniging

3.1 Ledendag en ledengeschenk

Op zaterdag 9 juni vond in de Jaarbeurs (Beatrixgebouw) te Utrecht de Ledendag van Vereniging Onbeperkt Lezen plaats. Het thema van de Ledendag stond geheel in het teken van het hoorspel. Stichting Hoorspel Nu verzorgde zowel voor als na de vergadering een presentatie rondom het hoorspel. In totaal waren er 88 personen aanwezig op de Ledendag, waarvan 54 personen als lid van de Vereniging. De reacties over de Ledendag waren zeer positief.

Het ledengeschenk voor 2018 was het hoorspel Camille Claudel gemaakt door Hoorspel Nu.

Uitgaven voor het Ledengeschenk 2018, incl. verzending: € 8.539,-

3.2 Ledenwerkgroepen

De ideeën en suggesties van de leden, onder meer geïnterviewd op onze jaarlijkse ledenvergaderingen en binnen de ledenwerkgroepen, vormen mede de basis voor de uitvoering van onze missie en doelstellingen. Via ledenwerkgroepen worden de thema's verder uitgewerkt en geprioriteerd en worden ideeën bedacht die leiden tot oplossingen of verbeteringen. De uitvoerende taken worden door het verenigingsbureau uitgevoerd.

Ledenwerkgroep statutenwijziging i.v.m. invoering Jeugdlidmaatschap

Drie leden hebben zich beschikbaar gesteld om de statutenwijziging voor te bereiden. Met deze leden is begin

2018 een aantal tekstvoorstellen besproken om in de toekomst naast het gewone lidmaatschap en het erelidmaatschap ook het jeugdlidmaatschap mogelijk te maken. Op basis van de tekstvoorstellen is door de notaris een conceptvoorstel statutenwijziging opgemaakt. Deze zijn door de werkgroepleden nog beoordeeld en alle op- en aanmerkingen zijn doorgegeven aan de notaris, waarna een definitief voorstel voor de Algemene Ledenvergadering is gemaakt. In de ALV van 2018 hebben de leden het voorstel tot statutenwijziging goedgekeurd en heeft de directeur toestemming gekregen de wijziging met de notaris verder af te handelen. De akte is gepasseerd op 12 juli en de nieuwe statuten zijn sinds deze datum een feit.

Canon der Nederlandse literatuur en aanwezigheid in collectie BPL

Op verzoek van twee leden heeft de Vereniging aandacht besteed aan de Canon der Nederlandse Literatuur. In een artikel in het Verenigingsbericht is aan de leden gevraagd om te reageren, bijvoorbeeld over de kwaliteit van audio-versies van de op de lijst voorkomende titels. Omdat hierop geen reacties zijn binnengekomen, is in overleg met de twee leden besloten hier geen vervolg aan te geven.

Ledenwerkgroepen braille

De groep braillelezers die is aangesloten bij onze Vereniging voelt zich verbonden om samen te strijden voor het recht om te kunnen lezen in braille. Het is geen vanzelfsprekendheid dat een gedrukt boek of andere informatie ook in braille verkrijgbaar is. Slechts een klein deel van alle boeken en gedrukte informatie wordt automatisch omgezet in braille. Voor het overige deel zijn braillelezers afhankelijk van de dienstverlening aangepast lezen.

Uitgaven voor braille promotie in 2018: € 2.399,-

Bijdrage aan de braille-autoriteit in 2018: € 10.000,-

Bijdrage aan een meertalig liedjesboek in braille: € 2.500,-

Bij de werkgroepen Braille staat het belang van de braillelezer en een onbeperkte keuze van brailleboeken bovenaan de prioriteitenlijst.

Ledenwerkgroep Braille Kwaliteit- en Kennisbewaking

Het hoofddoel van deze werkgroep is het bewaken van de kwaliteit van alle Nederlandse uitgaven in braille.

De werkgroep onderhoudt contacten over de brailledienstverlening bijvoorbeeld over de klachtenregistratie en terugmelding hierover, deelt ervaringsdeskundigheid met de producenten en achterban en doet via het Verenigingsbericht regelmatig verslag van de ontwikkelingen op braillegebied of roept braillelezers op om hun ervaringen te delen.

In 2018 zijn er ook bij het verenigingsbureau klachten binnengekomen over fouten in brailleboeken. Dit kan gaan over fouten ontstaan bij het scannen, fouten die ontstaan tijdens het printen, onlogische afbreekplekken tussen twee banden, enz. De fouten worden veroorzaakt door diverse technische redenen, soms zijn ze eenmalig per print, maar soms staan in het tekstbestand zelf scanfouten. Braillelezers ervaren deze fouten als hinderlijk, maar hebben niet altijd zin en tijd om alle fouten door te geven aan Passend Lezen omdat dit zeer tijdrovend is. Bovendien vragen de lezers hetzelfde boek niet nog een keer aan om te controleren of de fouten verbeterd zijn. Daarbij meldt een aantal braillelezers dat zij de lange telefonische wachttijden bij Bibliotheekservice Passend Lezen te belemmerend vinden om een klacht door te geven. Dit soort meldingen worden ingebracht in het overleg met de producenten en bibliotheekservice.

In 2018 heeft de werkgroep twee keer overleg gehad met de producenten en Bibliotheekservice Passend Lezen. In het overleg met de producenten is kenbaar gemaakt dat wordt

gewerkt aan een nieuwe programmatuur die de eerder genoemde problemen moet gaan oplossen. Het directe contact tussen producent en braillelezer wordt erg op prijs gesteld omdat hierdoor het probleem snel is uit te leggen en er wordt direct begrepen wat er mis is. De klachtenmelding via BPL wordt als tijdrovend ervaren. Op voorstel van de Vereniging is er bij Passend Lezen nu ook een collectie boektitels die in het verleden geproduceerd zijn door Dedicon voor studie- en vakklanten en op deze manier ook beschikbaar zijn via Bibliotheekservice Passend Lezen.

Ledenwerkgroep Braille Educatie en Promotie

Bij deze werkgroep staat het belang van het leren van braille (zelf kunnen lezen en schrijven en een woordbeeld ontwikkelen) voorop. Volgens de cijfers van Bibliotheekservice Passend Lezen wordt er steeds minder papieren braille uitgeleend en komen er ook minder braillelezers bij. Maar braille is en blijft onverminderd belangrijk voor mensen die hierop zijn aangewezen, dat staat los van de ontwikkeling dat deze groep kleiner zou worden. Jonge blinden en slechtzienden geven aan dat papieren braille voor hen minder belangrijk is. Ze lezen vaker digitaal. Daarom voelen oudere braillelezers zich nog meer onder druk gezet en zijn bang dat braille gaat verdwijnen. Dat is een reden voor de Vereniging hun geluid te laten doorklinken.

In de werkgroep is het initiatief ontstaan om jaarlijks een Braillepluim uit te delen. Vereniging Onbeperkt Lezen reikt vanaf 2019 de braillepluim uit, waarmee een organisatie of een persoon gecompimenteerd wordt met de bijzondere en belangeloze aandacht en inzet voor het brailleschrift. De Braillepluim is een bijzonder kunstwerk, ontworpen door verenigingslid en kunstenaress Marianne Poppenk, dat dient als een wisseltrofee.

Op initiatief van de werkgroep zijn meer mogelijkheden – en meer geschikte materialen – om braille te leren geïnitieerd of

gefinancierd. De werkgroep stimuleert het lezen in braille, zodat volwassenen een goed woordbeeld behouden en voor kinderen geldt juist dat zij een goed woordbeeld kunnen ontwikkelen. Voor de jeugd zijn er de laatste jaren veel extra boektitels in braille geproduceerd (op initiatief van de Vereniging) en in de uitleencollectie van Bibliotheekservice Passend Lezen opgenomen. Voorop staat leesbevordering, dat de jeugd wordt gestimuleerd om meer te gaan lezen. In dat kader heeft de Vereniging ook het idee gelanceerd een Jeugdboekenkrant te laten maken en deze te verspreiden onder de blinde en slechtziende leerlingen in Nederland. Op het gebied van educatie is in 2018 aandacht besteed aan nieuwe lees- en leermethoden in braille voor de jeugd.

Promoten braillecollectie BPL

De Vereniging vindt het belangrijk dat er duidelijke informatie is over de (nieuwe) brailleboeken in de collectie van Passend Lezen, zodat braillelezers weten wat ze moeten aanvragen. Daarom vindt de vereniging het een goede ontwikkeling dat de zogenaamde aanwinstenlijsten weer beschikbaar zijn. De communicatie rondom de aanwinsten zou beter moeten, veel braillelezers weten niet dat ze er weer zijn. Om deze reden hebben wij zelf een bericht over de aanwinstenlijsten gepubliceerd in ons Verenigingsbericht. De eerste aanwinstenlijsten waren gratis, maar vanaf dit jaar moet er helaas voor worden betaald.

Braille actie op Wereldbrailledag

Vanuit onze leden is het idee ontstaan om de rollen op Wereldbrailledag eens om te wisselen. De oproep aan braillelezers was om hun post, die zij in een standaard vorm ontvangen, juist op 4 januari te beantwoorden met een brief in braille. In deze brief, die kon worden gelezen via het bijgeleverde braille-alfabet, stond dat de gestuurde post helaas niet kon worden gelezen omdat de geadresseerde blind is. Een aantal leden heeft aan deze actie meegedaan.

Jeugdbeleid en leesbevordering jeugd voor 2018

In het kader van het jeugdbeleid is in samenwerking met Bibliotheekservice Passend Lezen een jeugdkrant samengesteld die zowel in grote letters als in braille is verschenen. De krant was bedoeld om blinde en slechtziende kinderen te wijzen op de boeken die zij kosteloos kunnen aanvragen bij BPL in verschillende leesvormen. Ook was de krant voorzien van een inschrijfbon voor die kinderen die nog geen abonnement bij BPL hebben. Vanuit het Cluster 1 onderwijs (voor blinde en slechtziende kinderen) zijn positieve reacties gekomen op het verschijnen van deze krant.

In 2018 was er een Leesfeest op de school van Bartiméus. De vereniging is gevraagd de reproductiekosten van de geschenkboeken op zich te nemen. In het kader van de leesbevordering jeugd is hier gehoor aan gegeven.

Inkomsten voor leesbevordering jeugd	€ 4.584,-
Uitgaven voor leesbevordering jeugd:	€ 7.829,-

Jeugdlidmaatschap en jeugdledengeschenk

Het gratis jeugdlidmaatschap is sinds 12 juli 2018 mogelijk. Hiervoor hebben zich nog geen nieuwe leden gemeld. De jeugdleden hebben dit jaar een jeugdledengeschenk gekregen een leesversie (braille of grote letters) en een audioversie van een boek van Paul Van Loon.

3.2 Projecten

De vereniging initieert eigen projecten of ondersteunt projecten van anderen. Voor sommige projecten hebben wij in 2018 van fondsen financiële ontvangen die specifiek zijn toegekend aan projecten zoals Boek op Verzoek of

leesbevordering van de jeugd. De situatie kan zich voordoen dat per project meer financiën zijn ontvangen, dan is uitgegeven. Dit kan omdat een factuur pas na het boekjaar 2018 is ontvangen. Andersom kan ook, dan zijn de uitgaven in het voorgaande jaar al gedaan en is de gift later ontvangen.

Project Afasie en Lezen

Het project Afasie en Lezen is in 2016 door de Vereniging gestart. Hoofddoel van het project is het lezen bevorderen bij mensen met afasie. Het project is als proef op kleine schaal gestart. Er is een kleine, speciale collectie van eenvoudige boeken samengesteld met korte teksten van verschillende moeilijkheidsgraad, waarbij een audio-cd met de gesproken tekst wordt geleverd. Begin 2018 is de proefplaatsing in de bibliotheek Haarlemmermeer geëvalueerd. Al waren de enkele gebruikers van de collectie zeer tevreden heeft de geringe belangstelling ertoe geleid dat het voor de bibliotheek Hoofddorp niet haalbaar was om de uitleen van deze speciale collectie voor mensen met afasie voort te zetten. Voor de teruggekomen collectie boeken + cd is eind 2018 een goede bestemming gevonden in een revalidatiecentrum voor mensen met afasie.

De tweede pilot in de bibliotheek van Den Bosch is begin dit jaar gestart en zal in 2019 worden geëvalueerd.

Inkomsten voor project Afasie en Lezen in 2018: € 6.000,-

Uitgaven voor project Afasie en Lezen in 2018: € -

Project Boek op Verzoek 2018

Boek op Verzoek is een speciale service voor leden waarbij jaarlijks suggesties kunnen worden ingediend voor de vervulling van persoonlijke leeswensen. Het betreft hier boeken in braille of audio-boeken die niet aanwezig zijn in de

collectie van Passend Lezen en dus voor deze leden onbereikbaar zijn. Een jury kiest jaarlijks uit de binnengekomen suggesties 5 titels uit die op kosten van de Vereniging worden geproduceerd. Na gereedkomen van de productie wordt een exemplaar gestuurd aan de aanvrager die de speciale productie mag houden. Daarna worden de producties aangeboden aan Passend Lezen om in hun uitleencollectie te worden opgenomen. Er zijn geen verzoeken voor boeken in braille binnengekomen. In 2018 zijn door de jury 4 titels geselecteerd die bij de CBB in productie zijn genomen als audio-boek. Op verzoek van een lezer is een boek gemaakt als digitaal tekstbestand om te kunnen lezen met de braille-leesregel.

Inkomsten voor Boek op Verzoek in 2018: € 8.005,-

Uitgaven voor Boek op Verzoek in 2018: € 5.900,-

Project Leesbevordering visueel beperkte jeugd

Als Vereniging stellen wij ons op het standpunt dat voor álle kinderen in Nederland geldt dat zij gestimuleerd en geholpen moeten worden om gemakkelijk leuke boeken te vinden, deze te kunnen lezen (in wat voor vorm dan ook) en zo steeds meer leesplezier te ontwikkelen. De Vereniging heeft hierbij een verwijzende of bemiddelende taak en beoogt op die manier dat meer kinderen gemakkelijk hun weg kunnen vinden naar de jeugdcollectie van Passend Lezen. Daarnaast willen wij dat ook slechtziende en blinde kinderen lezen leuk gaan vinden. Dit doen we door o.a. leesfeesten op de scholen van Bartiméus en Visio Onderwijs (met bezoeken van bekende kinderboekenschrijvers) te ondersteunen en te financieren. In het kader van de leesbevordering Jeugd is op initiatief van de vereniging in 2018 een jeugdboekenkrant gefinancierd.

Belangenbehartiging

Vereniging Onbeperkt Lezen behartigt de belangen van mensen die graag willen lezen en hiervoor zijn aangewezen op aangepaste leesvormen. Wij doen dit door:

- het bevorderen van een goed aanbod en voldoende keuze in aangepaste lectuur (braille, gesproken vorm, grote letters, digitaal)
- het ondersteunen van activiteiten en initiatieven van leden op het gebied van lezen in de aangepaste leesvormen of de promotie hiervan
- het geven van advies en informatie en zo nodig verwijzen naar de juiste dienstverlener
- het thema onbeperkt lezen op de agenda te krijgen en te houden bij mensen en organisaties die hiervoor verantwoordelijk zijn, te weten; de overheid, de uitgevers, de Koninklijke Bibliotheek, etc.

Er zijn een aantal specifieke acties geweest om de leesbelangen van onze doelgroep te behartigen:

Samenwerkingsproject "Toegankelijk Publiceren"

Op initiatief van de Oogvereniging en Vereniging Onbeperkt Lezen en (financieel) ondersteund door het Ministerie van OCW worden er (sinds eind 2016) bijeenkomsten gehouden waar in brede kring wordt gesproken over de toekomst van de voorziening voor mensen met een leesbeperking. Dit mede op basis van de mogelijkheden die digitalisering biedt voor de doelgroep. De implementatie van het VN-verdrag over de rechten van mensen met een beperking geeft dit proces een duw in de rug. Bij dit overleg zijn naast de Vereniging betrokken:

- de Oogvereniging
- producent Dedicon
- het Ministerie van OCW

- de Media Federatie (voorheen: Nederlands Verbond van Uitgevers)
- Visio en Bartiméus voor onderwijs en revalidatie
- de KB

Doel van de samenwerking is dat meer publicaties vanaf de bron toegankelijk worden. In 2018 is dit tot een project uitgegroeid en de Vereniging is door OCW in 2018 aangewezen als penvoeder/budgethouder. Er is voor 2018-2019 een budget van bijna € 130.000,- toegekend. Daarnaast heeft Fonds XL voor 2018-2019 een substantieel bedrag van ongeveer € 50.000,- toegekend.

Inkomsten voor Project tPub in 2018: € 94.690,-

Uitgaven voor Project tPub in 2018: € 94.690,-

Digitale tekstbestanden voor de brailleleesregel

In het kader van Boek op Verzoek is dit jaar het boek ("Dutch Mountains" een naslagwerk over de Nederlandstalige muziek) als tekstbestand aangevraagd en door de jury gehonoreerd. Het uitlenen van digitale tekstbestanden (geschikt voor de brailleleesregel) van boeken die beschouwd worden als algemene lectuur behoort nog niet tot de dienstverlening van Bibliotheekservice Passend Lezen. Bij wijze van proef heeft de Vereniging daarom deze leeswens gehonoreerd.

Dyslexie

Sinds 2017 ontvangt Dedicon geen subsidie meer voor het omzetten van nieuwe leerboeken in een voor dyslectische leerlingen toegankelijke leesvorm. De overheid meent dat de markt hierin zelf kan voorzien, terwijl hier nog steeds niets van te merken is. Slechts mondjesmaat wordt er vanuit de sector of door ouders over geklaagd, omdat er nog wel gebruik kan worden gemaakt van bestaande toegankelijke schoolboeken.

De Vereniging ontving hierover in 2018 7 klachten. De Vereniging heeft de politiek gewezen op de problematiek van

de stopgezette subsidie en dat hierdoor in de nabije toekomst geen geschikte leermiddelen meer te verkrijgen zijn voor kinderen met dyslexie. In december is het de Tweede Kamer gelukt om middels twee moties de minister te bewegen meer onderzoek te laten doen naar de effecten van het niet langer verstrekken van subsidie aan Dedicon. Er is dus enige beweging in dit dossier.

3.4 Samenwerking

De Vereniging wil missies samenbrengen en zoekt hiervoor bewust samenwerking en afstemming met organisaties die met en voor mensen uit dezelfde doelgroep werken. Zij onderhoudt hiervoor contacten met de Oogvereniging en vertegenwoordigende organisaties van dyslectici, zoals de Vereniging Impuls & Woortblind. Ook is er contact met de onderwijs- en revalidatie-instellingen Visio en Bartiméus. De Vereniging overlegt regelmatig met Bibliotheekservice Passend Lezen, de Koninklijke Bibliotheek en de producenten van aangepaste lectuur. We noemen hier een paar voorbeelden van samenwerking en afstemming.

Koninklijke Bibliotheek

Met de KB is in 2018 meerdere keren overleg geweest om over diverse onderwerpen van gedachten te wisselen. Het gaat hier met name om zaken als de kwaliteit van de dienstverlening, de mening van de gebruiker (en achterban vereniging) en extra aandacht voor speciale groepen zoals jeugd en ouderen die niet zo digitaal vaardig zijn.

Bibliotheekservice Passend Lezen

Met Bibliotheekservice Passend Lezen was dit jaar twee keer overleg waarbij de Vereniging onderwerpen – vernomen uit de achterban – inbrengt.

Brancheoverleg communicatie

Dit jaar zijn medewerkers van alle organisaties die werken voor mensen met een visuele beperking (Oogfonds, Oogvereniging, KNGF, Bartiméus, Visio, Vereniging Oog in Oog, CBB, Passend Lezen, Dedicon en Vereniging Onbeperkt Lezen) twee keer bij elkaar gekomen om elkaar op de hoogte te houden van activiteiten en ontwikkelingen.

Fonds XL

Stichting Fonds XL financiert projecten die ten goede komen aan het bevorderen van lezen in grote letter. Mede doordat de directeur van de Vereniging bestuurslid is van dit Fonds is het mogelijk om in samenwerking leesprojecten te realiseren. De PR en communicatie van Fonds XL wordt door het verenigingsbureau van Vereniging Onbeperkt Lezen uitgevoerd.

CPNB

De Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek is een stichting die o.a. het kopen en lezen van boeken stimuleert. Samen met Fonds XL is in 2018 bijgedragen aan een speciale grootletterversie van het boek bij de CPNB-actie in de Nederlandse bibliotheken "Nederland Leest". Dit jaar was de titel van het geschenkboek; "Je bent wat je leest" verhalen over eten, voeding en aangevuld met recepten. Ook de XL-versie van het boek was in de maand oktober gratis te verkrijgen in alle bibliotheken van Nederland.

Uitgaven voor XL-versie Nederland Leest in 2018: € 5.677,-

Het Kinderboekenweekgeschenk 2018 met de titel " De eilandenruzie" door Jozua Douglas is door een financiële bijdrage van Fonds XL ook weer in een grootletterversie verschenen. In gespecialiseerde kinderboekhandels was deze speciale uitgave gratis te verkrijgen voor slechtziende kinderen die graag boeken in grote letters lezen.

Uitgaven voor XL-versie Kinderboekenweekgeschenk in 2018: € 2.903,-

Project Consulentennetwerk voor nieuwe klanten bij BPL

Met dit project wordt onderzocht of meer senioren lid zullen worden van Bibliotheekservice Passend Lezen als gebruik kan worden gemaakt van zogenaamde consulenten, die senioren via huisbezoek persoonlijk kunnen informeren en toeleiden naar een inschrijving bij Bibliotheekservice Passend Lezen, Het project is begin 2018 van start gegaan. Als Vereniging hebben wij onze steun toegezegd omdat wij vinden dat we als vereniging het lezen in aangepaste leesvormen moeten bevorderen, als lezen in een gewoon boek wegens afnemende gezondheid niet meer gaat. Het doel om een vergeten groep, ouderen die op zeer hoge leeftijd blind of slechtziend worden, weer aan het (aangepast) lezen te krijgen, is een mooi initiatief, waar ook de KB speciaal budget voor beschikbaar heeft gesteld. Alle organisaties zijn het er over eens dat deze groep ondersteund moet worden. Dit kan bijvoorbeeld door hulp bij het uitzoeken van een afspeelapparaat, de keuze van de boeken enz. Eind 2018, na enige bijeenkomsten, zijn de eerste lijnen uitgezet om daadwerkelijk consulenten te gaan werven.

3.5 PR & communicatie

Onderzoek onder blinde en slechtziende millennials

Communicatiebureau BBK Door Vriendschap Sterker heeft dit jaar op ons verzoek onderzoek gedaan onder de groep jonge blinde en slechtziende "millennials". Hier kwamen een aantal opmerkelijke constatering uit, o.a. dat deze groep amper nog literatuur leest maar wel korte informatie op hun telefoon, Ipad, enz. Zij sluiten zich niet snel aan bij verenigingen omdat ze zelfredzaam zijn, te druk, enz. De groep leest liever digitaal dan met braille-papier. Uit dit onderzoek blijkt dat de leesbelangen van jongeren anders zijn dan die van de oudere mensen met een leesbeperking. Het

bestuur neemt deze conclusies mee in de beschouwingen over de toekomst van de Vereniging.

Actief op sociale media

De vereniging was dit jaar weer actief op de sociale media Twitter en Facebook. Via Facebook is bijvoorbeeld contact gelegd met de doelgroep jonge blinde en slechtziende millennials. De voor de Vereniging gemaakte You-tube filmpjes worden met enige regelmatig verspreid via deze media.

Uitgave voor onderzoek leesbehoefte Millennials en realiseren promotiefilm: € 30.008,-

Vereniging in de media

Er is dit jaar aandacht besteed in de media aan onze actie op Wereldbrailledag op Radio 5 en BN/De stem. In een artikel van Impuls & Woortblind magazine is ook de naam van de Vereniging vermeld.

4. Verkorte jaarrekening 2018

(gebaseerd op de beoordeelde jaarrekening 2018)

4.1 Balans per 31 december 2018

	2018	2017
A c t i v a	<hr/>	<hr/>
Materiële vaste activa	2.439	7.860
Vorderingen en overlopende activa	517.241	473097
Liquide middelen	80.084	40744
Totaal activa	<hr/> <u>599.764</u>	<hr/> <u>521.701</u>
P a s s i v a		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	487.113	487.113
Langlopende schulden	-	1.175
Kortlopende schulden en overlopende passiva	112.651	33.413
Totaal passiva	<hr/> <u>599.674</u>	<hr/> <u>521.701</u>
	<hr/>	<hr/>

4.2 Staat van baten en lasten 2018

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
B A T E N		
Contributies	29.064	32.388
Bijdragen voor projecten	113.279	18.798
Overige baten	322.099	336.658
Som der baten	<u>464.442</u>	<u>386.844</u>
L A S T E N		
Projectkosten	171.071	74.124
Personeelskosten	180.797	171.435
Huisvestingskosten	11.882	12.780
Organisatiekosten algemeen	56.876	66.216
Ledenorganisatie en informatievoorziening	43.816	62.289
Som der lasten	<u>464.442</u>	<u>386.844</u>
Saldo staat van baten en lasten	-	-

4.3 Toelichting op de verkorte jaarrekening 2018

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld.

De andere vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijving is lineair en gebaseerd op de verwachte gebruiksduur rekening houdend met de restwaarde.

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

Voorzieningen

De pensioentoezeggingen van de Vereniging zijn ondergebracht bij Pensioenfonds Openbare Bibliotheken. In de jaarrekening worden slechts de verschuldigde premies als last in de staat van baten en lasten opgenomen. Voor zover verschuldigde premies nog niet zijn voldaan, worden zij als verplichting op de balans opgenomen. Indien de pensioenregeling van dien aard is dat de Vereniging risico's verbonden aan de pensioenregeling draagt, worden deze risico's niet in de jaarrekening tot uitdrukking gebracht behoudens voor zover het gaat om bijstortingsverplichtingen die zich met een redelijke mate van zekerheid voor zullen doen.

Belastingen

De vereniging is niet onderworpen aan vennootschapsbelasting en omzetbelasting.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

De baten en lasten zijn, voor zover deze er betrekking op hebben, toegerekend aan het boekjaar ongeacht of zij tot ontvangsten dan wel uitgaven in het boekjaar hebben geleid. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen voor waardering en zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Contributies, giften en bijdragen

Contributies en giften zijn toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Specifiek bestemde giften en bijdragen worden toegerekend aan de periode waarin de desbetreffende baten opkomen. De donaties zijn toegerekend in het jaar waarin ze zijn ontvangen.

Afschrijvingen

De afschrijving op de andere vaste bedrijfsmiddelen is lineair en gebaseerd op de verwachte gebruiksduur rekening houdend met de restwaarde. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Personeelsbestand

Het personeelsbestand zag er als volgt uit:

	Aantal	Aantal
Bezetting per 31 december	2,0	2,0
Gemiddeld (FTE) gedurende verslagjaar	2,0	2,0

4.4 Fondsen

De volgende fondsen steunden de Vereniging in 2018:

- Boer Voet Fonds
- Stichting Van Helten
- Stichting Thurkow Fonds
- Hooykaas la Lau Fonds
- Handicap.NL (voorheen Revalidatiefonds)
- Fonds Sluyterman van Loo

Verklaring van gebruikte afkortingen en namen:

- ALV Algemene Ledenvergadering
- ANBI Algemeen Nut Beogende Instelling
- BPL Bibliotheekservice Passend Lezen
- CBB Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, producent van aangepaste lectuur
- CPNB Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek
- Dedicon Producent van aangepaste lectuur
- FTE Fulltime-equivalent. Het is een rekeneenheid waarmee de omvang van een dienstverband of de personeelssterkte kan worden uitgedrukt
- KB Koninklijke Bibliotheek
- OCW Onderwijs, Cultuur en Wetenschap